

การได้รับสิทธิของชาวจีนในประเทศไทย

๒.๑ วิวัฒนาการของสิทธิมนุษยชน

มนุษย์ในโลกนี้ทุกคนย่อมมีสิทธิประจำตัว (Inherent Right) อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติ และเกิดขึ้นจากสภาพธรรมชาติแห่งการเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็ชาติใดภาษาใดก็ตาม สิทธิได้มีวิวัฒนาการ มาตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป นับตั้งแต่ยุคของเผ่าชนมาจนถึงยุคปัจจุบันซึ่งมีการปกครองในรูปของ ประชาธิปไตยได้มีการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก ดังที่องค์การสหประชาชาติได้จัดวาง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights) ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๙๑^๒ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่มนุษชนโดยทั่วไป อยางไรก็ตามในเมื่อ รัฐสูงกว่าทุกสิ่งทุกอย่าง รัฐก็ย่อมมีฐานะเป็นองค์การเดี่ยวเท่านั้นที่จะกำหนดสิทธิและหน้าที่ และบังคับ ให้เป็นไปตามสิทธิดังกล่าว เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมแห่งรัฐนั้น ทั้งนี้ เพราะมนุษย์แต่ละคน ยังมีใจมีคุณสมบัติเหมือนกันหมด ดังนั้น บุคคลย่อมจะได้รับสิทธิต่าง ๆ ไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะ อยางยิ่งคนต่างชาตซึ่งได้อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศอื่น ๆ ย่อมจะมีการจำกัดสิทธิบางประการไว้

ในสมัยโบราณซึ่งการปกครองยังอยู่ในวงจำกัด แต่ละรัฐจึงรังเกียจและกีดกันคนต่างชาต มาก แต่ต่อมาเมื่อมนุษยมีความเจริญมากขึ้น และมีการติดต่อค้าขายหรือมีความจำเป็นตองพึ่งพาอาศัย ชึ่งกันและกันยิ่งขึ้น จึงได้ออกนกลายการกีดกันลงเท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อผลประโยชน์ หรือเป็นภัยแก่การ

^๑ Pieter N. Drost, "Human Right as Legal Right" (Netherland : A.W. Sijithoff - Leyden, 1965), pp. 14 - 15

^๒ Commission to Study the Organization of Peace "The United Nations and Human Rights" (New York : Oceana Publication, Inc., 1968) p. 193

^๓ เศรษฐาธิ วงศ์โกมลเชษฐ, "หลักรัฐศาสตร์" (พระนคร, โรงพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์, ๒๕๑๒) หน้า ๑๓๓

ดำรงอยู่ของประเทศ โดยให้หลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติกัน^๔ ซึ่งโดยปกติแล้วสิทธิทางกฎหมายเอกชนนั้น
ในทางทฤษฎีมีความไม่เอียงที่จะให้คนต่างควาได้มีสิทธิเช่นเดียวกับชาวพื้นเมืองในด้านกฎหมาย
เอกชน แต่สิทธิตามกฎหมายมหาชนโดยเฉพาะสิทธิทางการเมืองนั้น ทุกประเทศยอมสงวนให้เฉพาะ
พลเมืองเจ้าของประเทศเท่านั้น^๕

๒.๒ สิทธิของชาวต่างควาในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น แมว่าจะเพิ่งมีการปกครองในระบบประชาธิปไตยมาเพียง ๔๐ ปี
แต่ก็ได้ให้สิทธิเสรีภาพแก่ชนชาวไทยมาเป็นเวลานานนับแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่น
ซึ่งเป็นการปกครองแบบ "พ่อปกครองลูก" ดังมีปรากฏอยู่ในศิลาจารึกเป็นหลักฐานไว้^๖ แม้ว่าหลังจาก
กรุงศรีอยุธยาจะเปลี่ยนมาเป็นการปกครองแบบ "สมมติเทพ" ซึ่งได้มีการจำกัดสิทธิของประชาชน
แต่เมื่อถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองก็ได้มีการจัดวางรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนขึ้น

สำหรับชนชาวต่างควาที่ได้เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายกับไทยตั้งแต่สมัยโบราณ และได้ตั้ง
ถิ่นฐานอยู่ในราชอาณาจักร ต่างก็ได้รับสิทธิการคุ้มครองในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี
ว่าเป็นการเข้ามา "ฟังพระบรมโพธิ์ธรรม" ทั้งนี้ เพราะองค์พระมหากษัตริย์ไทยทรงมีพระเมตตา
ธรรมต่อไพร่ฟ้าประชาชนตลอดมาไม่ว่าจะเป็นชาติใดภาษาใด คงจะเห็นได้ว่ามีชาวต่างชาติได้รับ

^๔ ผดุง ชันยางกูร, "สิทธิของคนต่างควาตามสนธิสัญญา" (พระนคร, วิทยานิพนธ์
รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘), หน้า ๓

^๕ หยุต แสงอุทัย, "คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยบุคคล" (ธนบุรี,
สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, ๒๕๑๔) หน้า ๑๘๒

^๖ โปรรคยู "จารึกพ่อขุนรามควาแห่ง กับคำอธิบายของหลวงวิจิตรวาทการ" (พระนคร,
โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๓๗)

การแต่งตั้งเป็นข้าราชการชั้นสูงของไทยมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชาวจีนที่ได้เข้ามาอาศัย
อยู่มากกว่าชนชาติอื่น ๆ นั้น อาจกล่าวได้ว่า ได้รับความรับรองฐานะจากรัฐบาลไทยมาช้านาน
เช่น คำชายไค่ มีกรรมสิทธิต่าง ๆ ไร่ และยังคงได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับราชการทหารและเกณฑ์
แรงงานด้วยเลย ทำให้ชาวจีนสามารถค้าขายสร้างฐานะได้อย่างเต็มที่กว่าชนชาติอื่น ๆ^๗

ในสมัยก่อน กฎหมายเก่าของไทยได้มีบัญญัติถึงสิทธิของคนต่างค้ำ หรือที่ห้ามมิให้คนไทย
เกี่ยวข้องกับคนต่างค้ำไว้ เช่น กฎมณเฑียรบาลห้ามมิให้คนต่างค้ำเข้ามาเดินในท้ายสนม ถ้า
เจ้าหน้าที่ละเลยให้คนต่างค้ำเข้ามาถึงท้ายสนมได้ โทษเจ้าหน้าที่ถึงตาย^๘

ลักษณะอาชญาหลวงบทที่ ๑๓ ห้ามมิให้หญิงไทย มอญ แต่งงานกับคนต่างค้ำ ถ้าฝ่าฝืน
ให้ลงโทษ ๖ สถาน^๙

ลักษณะอาชญาหลวงบทที่ ๓๗ ห้ามมิให้คนต่างค้ำซื้อขายกฤษณา ฝาง ก็บูก ถ้าคนต่างค้ำ
ลอบลักซื้อขายของต้องห้ามเหล่านี้ ให้ลงโทษคนต่างค้ำเสมือนคังโจรและลงโทษล่าม พนักงานชาว
ค้ำที่สมรู้เป็นใจด้วยผู้กระทำผิด ระวังโทษประหารชีวิต^{๑๐}

ลักษณะอาชญาหลวงที่ ๑๒๓ ป้องกันคนต่างค้ำที่หนีเข้ามาพึ่งอยู่ในขอบเขตสยามมิให้คนไทย
ชมเหง ถ้าคนไทยชมเหงให้ลงโทษเหมือนผู้ทรยศแก่บ้านเมือง^{๑๑}

ต่อมา หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ก็ได้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิต่าง ๆ
ของประชาชนไว้เป็นอย่างดีคือลอคมา คัง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ใคบัญญัติ

^๗ Virginia Thompson, "Thailand: The New Siam" (New York: The McMillan Co, 1961), pp. 112 - 116

^๘ "ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ จุฬาลงกรณ์ ๑๑๖๖ พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา ๓ ดวง"
เล่ม ๑ (พระนคร, องค์การการค้าของกรุงสภา, ๒๕๐๕) หน้า ๗๘

^๙ เรื่องเดียวกัน, เล่ม ๔ หน้า ๑๘

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, เล่ม ๔ หน้า ๓๘

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, เล่ม ๔ หน้า ๕๐

ไว้ว่า "มาตรา ๒๔ บุคคลไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญเสมอ" ซึ่งย่อมรวมถึงชาวต่างศาว่าไว้ด้วย

๒.๓ สิทธิของชาวจีนในการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย

ในสมัยโบราณซึ่งยังมีได้มีการตรากฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ไว้อย่างแน่ชัด บุคคลใดมีการเคลื่อนย้ายไปมาอย่างเสรี และในสมัยปัจจุบันก็ได้มีการยอมรับกันว่า ทุกคนมีอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถานที่อยู่ภายในเขตแต่ละรัฐ และมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใด ๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเอง เพื่อแสวงหาถิ่นที่อยู่ในประเทศอื่น ๆ สิทธินี้ได้มีบัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน^{๑๓} แต่ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐไม่มีการหน้าที่ที่จะต้องยอมรับให้คนต่างศาเข้าไปในอาณาเขตของตน เว้นแต่จะมีข้อตกลงในสนธิสัญญาที่ทำไว้ระหว่างกัน และรัฐนั้นก็อาจจะวางเงื่อนไขหรือข้อกำหนดใด ๆ ที่เห็นสมควรเพื่อใช้บังคับแก่คนต่างศาผู้นั้นได้ ทั้งนี้ เพื่อรักษาผลประโยชน์และความปลอดภัยของประเทศ^{๑๔}

๒.๓.๑ สิทธิการเข้าเมืองในสมัยก่อน

สำหรับประเทศไทยในสมัยก่อนได้เปิดโอกาสให้ชาวต่างศาเข้าประเทศได้โดยไม่ว่ากักจำนวน ทั้งนี้ เนื่องด้วยการแผ่พระเมตตาธรรมขององค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งถือว่าพระองค์ทรงเป็นที่พึ่งของปวงชนโดยไม่เลือกชาติ ศาสนา ภาษาใด^{๑๕} ดังนั้น จึงมีชาวต่างศาเข้ามาตั้ง

^{๑๒} "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๑" ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๕ ตอนพิเศษ หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๑

^{๑๓} ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๓

^{๑๔} หยัค แสงอุทัย, เรื่องเคิม, หน้า ๑๓๘

^{๑๕} Virginia Thompson & Richard Adloff, "Minority Problem in Southeast Asia" (Stanford : Stanford University Press, 1955), p. 44

ถิ่นฐานอยู่ในไทยมากมาย และชาวจีนก็ไหลเข้ามาเฉลี่ยถึงปีละ ๑๕,๐๐๐ คน (ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๓ - ๒๔๕๓) และไคมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี^{๑๖} ทำให้เกิดความวิตกว่าจะเป็นปัญหาขึ้นได้ จึงได้มีการจำกัดจำนวนคนเข้าเมือง โดยการกำหนดคฤหาสน์และเงินประจำตัว โดยไคมีประกาศใช้ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๐^{๑๗} ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ และให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้น ๕๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ก็มีไคมีการจำกัด จำนวนไว้แต่อย่างใด ต่อมาเนื่องจากสถานการณ์ระหว่างประเทศและเศรษฐกิจเปลี่ยนไป อันอาจ มีผลให้เกิดความกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยของประเทศไทยในขณะนั้น^{๑๘} จึงได้มีการแก้ไข เพิ่มเติมหลายคราว คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๔^{๑๘} พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๕^{๒๐} และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗^{๒๑} ต่อมาเพื่อความเหมาะสมจึงไคยกเลิก

^{๑๖} Virginia Thompson, op.cit., p. 104

^{๑๗} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๐" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ หน้า ๗๕ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๐

^{๑๘} พ.ศ.อ.(พิเศษ) เทพย์ ชีระจันทร์านนท์, "วิเคราะห์วิธีการและปัญหาการควบคุม คนต่างก้าวในประเทศไทย" (พระนคร, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๕) หน้า ๑๕ - ๒๒

^{๑๙} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๔" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๘ หน้า ๑๗๗๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๔

^{๒๐} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๕" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๘ หน้า ๕๐๘ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๕

^{๒๑} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๔๗๗

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๐ รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมทั้ง ๓ ฉบับเสีย และได้ใช้
 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๘๐^{๒๒} ซึ่งได้กำหนดให้รัฐมนตรีมหาดไทยมีอำนาจกำหนด
 จำนวนคนเข้าเมืองของแต่ละสัญชาติเป็นรายปีไป และได้มีการแก้ไขเป็นฉบับที่ ๒ อีกใน
 พ.ศ. ๒๔๘๒^{๒๓}

ในระหว่างที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๐ นั้น ได้กำหนดให้
 เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการออกใบสำคัญแสดงรูปพรรณฉบับละสิบบาท จนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕
 ได้เปลี่ยนมาเป็นเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่เป็นเงินหนึ่งร้อยบาท แต่เมื่อถึง
 พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้เพิ่มเป็นเงินหนึ่งพันบาท^{๒๔} และได้ใช้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ก็ได้มีบท
 บัญญัติห้ามคนต่างด้าวที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักรไทย คือ

- (๑) ไม่มีหนังสือเดินทางอันถูกต้องที่ออกให้โดยรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลสยามได้รับรองแล้ว
- (๒) ไม่มีรายไคพอเลี้ยงตัวเองและไร้อุปการะจากผู้อื่น
- (๓) ไม่สามารถเสียเงินค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายกระทรวง
 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้
- (๔) มีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายกระทรวง
- (๕) มีร่างกายพิการหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคซึ่งทำให้บุคคลนั้นไม่
 สามารถประกอบการทำงานเลี้ยงชีพได้ ซึ่งเจ้าพนักงานแพทย์ได้ตรวจลงความเห็นแล้ว

^{๒๒} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๘๐" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔
 ตอนที่ ๓๓ หน้า ๑๑๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๐

^{๒๓} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๒" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม ๕๖ ตอนที่ ๓๘ หน้า ๘๙๓ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๔๘๒

^{๒๔} "กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยคําเนินตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๗๐
 ฉบับที่ ๒" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ หน้า ๑๔๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๗๑ และ
 "กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๘๓" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๘ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๒๕๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๔

(๖) ยังมีใ้ปลูกฝั่ป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีควักขึ้นป้องกันโรค และยอมให้กระทำการเช่น
ว่านี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

(๗) เป็นคนอันซพาล หรือเป็นคนนำจะก่อเหตุร้าย หรืออันตรายต่อความปลอดภัยของ
ประชาชน หรือราชอาณาจักรไทย^{๒๕}

ต่อมาในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ใ้เกิดกรณีพิพาทระหว่างชาวไทยและชาวจีน
ขึ้นอย่างรุนแรง เป็นสาเหตุให้ประเทศจีนใ้ขอเข้ามีสถานทูตจีนขึ้นในไทยใ้ให้ความคุ้มครองแก่
ชาวจีน ประเทศไทยซึ่งตกอยู่ในฐานะที่ถูกบีบรัดจากการเมืองระหว่างประเทศในขณะนั้น จึงใ้ยอมทำ
ทำสนธิสัญญาขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ และใ้มีข้อตกลงประการหนึ่งว่า

"คนชาติแห่งอัครภาคีผู้ทำสัญญาแต่ละฝ่าย จะใ้มีเสรีภาพที่จะเข้ามาในหรือออกไปจาก
อาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ภายใ้เงื่อนไขอย่างเดียวกันกับคนชาติของประเทศที่สามใด ๆ ตาม
กฎหมายและข้อบังคับแห่งประเทศพื้นเมืองที่ใ้แก่คนต่างค้ำทั้งปวง"

และในหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่าง ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีของไทย กับ
หลี่เตี๊ยะเจิง เอกอัครราชทูตจีนประจำไทย เพื่อยืนยันความเข้าใจสนธิสัญญาทางไมตรี ก็ใ้มีข้อ
ความตอนหนึ่งว่า

"บทกำหนดซึ่งมีอยู่ในสนธิสัญญาค้างกล่าวไม่กระทบ ใ้แทน หรือแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับ
ใด ๆ ว่าด้วยการแปลงชาติ การอพยพเข้าเมือง และความสงบเรียบร้อยสาธารณะ ซึ่งใ้ข้อยู่หรือจะ
ใ้ตราขึ้นในอาณาเขตแห่งอัครภาคี ผู้ทำสัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดด้วยประการใด ๆ ถ้าหากว่าไม่เป็น
วิธีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งมุ่งกระทำเฉพาะต่อคนชาติแห่งภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง"

นอกจากนี้ใ้ตกลงใ้อาศัยจำนวนประชากรชาวจีนในประเทศไทยเป็นมูลฐาน และค้ำหนึ่ง
ถึงสถิติชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๒๔๘๔ ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยปีละ
๑๘,๐๐๐ คน และเมื่อใ้พิจารณาตามสถิติคนเข้าเมืองเฉลี่ยในระยะค้ำกล่าวแล้ว ใ้กำหนดใ้ในปี
พ.ศ. ๒๔๘๐ ใ้ค้ำนี้ คือ^{๒๖}

๒๕ "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๘๐" เรื่องเดิม, มาตรา ๑๑

๒๖ "สนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐจีน" ลงนาม
ณ กรุงเทพ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๔๘๘, ข้อ ๔

๒๗ ผดุง รัตนวางกูร, เรื่องเดิม, หน้า ๒๖

- (๑) ๒๐๐ คน สำหรับคนต่างดาวแต่ละสัญชาติที่เข้าเมือง
 (๒) ๑๐,๐๐๐ คน สำหรับคนต่างดาวสัญชาติจีน^{๒๘}

๒.๓.๒ สิทธิในการเข้าเมืองในปัจจุบัน

หลังจากที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้จัดตั้งรัฐบาลเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๔๙๑ ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีมหาดไทย ให้กำหนดจำนวนคนเข้าเมืองของแต่ละสัญชาติได้ปีละไม่เกิน ๒๐๐ คน รวมทั้งสัญชาติจีนด้วย โดยรัฐบาลได้ยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับเก่าทั้งหมด และประกาศใช้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓^{๒๙} และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗^{๓๐} จนถึงปัจจุบันนี้ โดยมีบทบัญญัติที่สำคัญ ๆ คือ

๒.๓.๒.๑ การกำหนดจำนวน

ได้มีการกำหนดจำนวนคนต่างดาวที่จะเข้าเมือง โดยมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจำนวนคนเข้าเมืองไว้เป็นรายปี และมีให้เกินประเทศละสองร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติก็มีให้เกินสองร้อยคนต่อปีเช่นเดียวกัน ตามมาตรา ๒๕ สำหรับประกาศกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ก็ได้กำหนดจำนวนไว้ประเทศละสองร้อยคนเช่นกัน^{๓๑}

^{๒๘} "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดจำนวนคนต่างดาวซึ่งจะให้เข้ามาในราชอาณาจักรไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๒๐ (แผนกราชกิจจา ฯ) หน้า ๗๖๘ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๙๐

^{๒๙} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๗๖ หน้า ๒๐๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๙๓

^{๓๐} "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๕ หน้า ๓๘๗ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๙๗

^{๓๑} "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดจำนวนคนต่างดาวเข้าเมืองประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๔" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๗ ตอนที่ ๒๑ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๙๔

๒.๓.๒.๒ การกำหนดคุณสมบัติ

ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของคนต่างด้าวที่จะเข้าเมืองได้ไว้โดยมาตรา ๑๕ ว่า
ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร คือ

- (๑) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้อง และ
กรณีที่ต้องมีการตรวจลงตรา ไม่ได้รับการตรวจตราจากสถานทูตหรือ
สถานกงสุลไทยในประเทศเชนวนั้น
- (๒) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพ
- (๓) ไม่สามารถเสียเงินค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติ^{๓๒}
- (๔) มีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- (๕) วิกลจริต หรือไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้เพราะจิตฟั่นเฟือน
ไม่สมประกอบ ร่างกายพิการ หรือมีโรค
- (๖) ยังมีใค้ปลูกฝังป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีควัคซีน หรือปฏิบัติกรอย่างอื่นตาม
วิชาแพทย์เพื่อป้องกันโรค และไม่ยอมให้กระทำเชนวนั้นตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้
- (๗) มีพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่าเป็นคนอันตราย หรือเป็นคนที่น่าจะก่อเหตุร้าย
หรืออันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชนหรือราชอาณาจักร
- (๘) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าจะเข้ามาเพื่อค้าประเวณี เพื่อประกอบกิจการ
ที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการค้าหญิงหรือเด็ก^{๓๓}
- (๙) เป็นบุคคลที่รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามความใน
มาตรา ๑๖

^{๓๒} "กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๕๔" ออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง
พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๐ ได้แก่ โรคเรื้อน โรคเริดสีดวง วัณโรค กามโรค ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๔ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๒๕๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๕๔

^{๓๓} "พระราชบัญญัติค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. ๒๔๗๑" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕
หน้า ๕๔ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๔๗๑

(๑๐) เป็นบุคคลที่ไม่มีเงินติดตัวมาตามจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามความ
ในมาตรา ๒๔

บทบัญญัติใน (๒) และ (๕) มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เป็นบิดา มารดา
สามี ภรรยา หรือบุตรของบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร และมีฐานะที่จะเลี้ยงดูบุคคล
เช่นว่านั้นได้

๒.๓.๒.๓ การกำหนดเงินค่าธรรมเนียม

หลังจากที่บุคคลต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เข้าสู่อประเทศไทยได้แล้ว จะต้องไป
ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง และต้องเสียค่าธรรมเนียมคนละ ๑,๐๐๐
บาท โดยใบบัญชีไว้ในมาตรา ๔๗ คือ ในการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ และนำหลักฐานการแจ้งออก
นอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามความในมาตรา ๒๕ และ ๒๖ ให้เรียกค่าธรรมเนียมตาม
อัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง^{๓๔} แต่ไม่เกินกว่าอัตราดังต่อไปนี้

(๑) การออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

เมื่อคนต่างด้าวได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และชำระค่าธรรมเนียมแล้ว จะต้องไป
รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และชำระค่าธรรมเนียมรับใบสำคัญดังกล่าว ณ สถานที่ตรวจท้องที่
ที่ตนไปอยู่ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่แล้ว ตามที่ใบบัญชีไว้ในพระราชบัญญัติการ
ทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๙๓^{๓๕} ให้คนต่างด้าวที่มีอายุสิบสองปีบริบูรณ์ หรือคนต่างด้าวที่ได้
ได้รับอนุญาตให้เป็นคนเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองแล้ว ไปขอใบสำคัญประจำตัวภายใน
๗ วัน นับแต่วันที่ที่มีอายุสิบสองปีบริบูรณ์ หรือวันที่ได้รับอนุญาตให้เป็นคนเข้าเมืองแล้วแต่กรณี

^{๓๔} "กฎกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔" ออกตามความในพระราชบัญญัติ
คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๔๙๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๓๖ หน้า ๔๐๙ ลงวันที่ ๗
ธันวาคม ๒๕๑๔

"ข ๑๘" ค่าธรรมเนียมในการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่...ให้เรียกเก็บดังนี้
(๑) หนึ่งพันบาท สำหรับการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ตามมาตรา ๔๗ (๑)

^{๓๕} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๙๓" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๒๒ หน้า ๙๔๔ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๓, มาตรา ๗

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าวก็เพื่อวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมคนต่างด้าว ซึ่งได้เค้นทางเข้ามามากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งได้แก่ ชาวจีน นอกจากนี้ก็เป็นรายได้ในค่านภาษีอากรของประเทศได้อีกด้วย รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าวขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๓๕^{๓๖} ซึ่งมีได้มีการเก็บค่าธรรมเนียมแก่อย่างใด ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลง ๓ ครั้ง คือ พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๔๑^{๓๗} พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๔๑^{๓๘} และพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๔๓^{๓๙} ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงยกเลิกกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับนี้ และประกาศใช้พระราชบัญญัติการทะเบียน

^{๓๖} พ.ศ.ก.ไฟโรจน์ กิริโรจน์, "พระราชบัญญัติทะเบียนคนต่างด้าว" อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พล.ต.ต.ประยูร ชาคูรูปมัย ณ เมรุวัดธาตุทอง, พระนคร วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒, หน้า ๒๓

^{๓๗} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๓๕" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๑๗ หน้า ๗๕๖ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๓๕

^{๓๘} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๔๑" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๔๕ หน้า ๑๐๕๖ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๔๑

^{๓๙} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๔๑" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๕๖ ตอนที่ ๑ หน้า ๑๒๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๔๒

^{๔๐} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๔๓" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๒๕ หน้า ๓๖๑ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๔๓

คนต่างดาว พ.ศ. ๒๔๙๓^{๔๑} แทน และมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ๒ ครั้ง คือ พระราชบัญญัติการ
ทะเบียนคนต่างดาว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๕^{๔๒} และพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างดาว
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗^{๔๓} ซึ่งใช้ยู่จนถึงปัจจุบันนี้

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประจำตัวคนต่างดาวนี้ ได้กำหนดไว้เป็น ๒ ชนิด
คือ ชนิดมีอายุ ๑ ปี และชนิดมีอายุ ๕ ปี ซึ่งจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ใน
กฎกระทรวงมหาดไทย โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมตามค่าของเงินตรา และ
เหตุการณ์ภายในประเทศ ดังได้มีกฎกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ดังนี้

- ^{๔๑} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างดาว พ.ศ. ๒๔๙๓" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๒๒ หน้า ๙๘๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๓
- ^{๔๒} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างดาว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๕" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗ หน้า ๒๙ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๔๙๕
- ^{๔๓} "พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างดาว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๒๔ หน้า ๑๔๙๖ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๙๗
- ^{๔๔} "กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๘๒" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ ตอนที่ ๖
หน้า ๔๒๒ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๔๘๒
- "กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๘๘" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๗๗
หน้า ๒๔๖ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๘
- "กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๙๓" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗ ตอนที่ ๒๙
หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๙๓
- "กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๕" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙
ตอนที่ ๑๑ หน้า ๑๓๒ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕
- "กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๙๗" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓
ตอนที่ ๕ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๑ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๙๗

ก. กฎกระทรวง ฯ ฉบับลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๔๘๒ ใช้บังคับระหว่างวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๘๒ ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๘๘ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมชนิดอายุ ๑ ปี เสีย ๔ บาท ชนิด ๕ ปี เสีย ๑๖ บาท

ข. กฎกระทรวง ฯ ฉบับลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๘ ใช้บังคับระหว่างวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๘ ถึงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๔๙๓ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมชนิดอายุ ๑ ปี เสีย ๔ บาท ชนิด ๕ ปี เสีย ๓๖ บาท

ค. กฎกระทรวง ฯ ฉบับลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ใช้บังคับระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๓ ถึงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมชนิดอายุ ๑ ปี เสีย ๒๐ บาท ชนิด ๕ ปี เสีย ๘๐ บาท

ง. กฎกระทรวง ฯ ฉบับลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ใช้บังคับระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๔๙๘ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมชนิดอายุ ๑ ปี เสีย ๔๐๐ บาท ชนิด ๕ ปี เสีย ๑,๖๐๐ บาท

จ. กฎกระทรวง ฯ ฉบับลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๙๘ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๙๘ จนถึงปัจจุบันนี้ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมชนิดอายุ ๑ ปี เสีย ๒๐๐ บาท ชนิด ๕ ปี เสีย ๘๐๐ บาท

ในระหว่างที่ได้กำหนดเพิ่มค่าธรรมเนียมใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว จาก ๒๐ บาท เป็น ๔๐๐ บาท เพื่อเพิ่มรายได้ของประเทศไทยโดยไม่ให้กระทบกระเทือนต่อประชาชนส่วนใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ซึ่งเป็นระยะที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เข้าจัดตั้งรัฐบาลครั้งที่ ๒ นั้น ได้ทำให้ชาวจีนที่ยากจนเกิดความเดือดร้อนอย่างมาก และได้มีการเดินขบวนเรียกร้องให้ลดค่าธรรมเนียมลง ซึ่งทางการก็ระงับเหตุการรบกวนไว้มิได้ และไม่ยินยอมตามคำขอร้องขอของบรรดาผู้นำชาวจีนต่าง ๆ โดยอ้างว่าเป็นอัตราที่มีความเหมาะสมแล้ว แต่ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ก็ได้ลดอัตราค่าธรรมเนียมลงมาเป็นปีละ ๒๐๐ บาท เนื่องจากความผันผวนของค่าเงินบาท และความสัมพันธ์ที่ขึ้นกับประเทศจีนมากขึ้น และได้ใช้เรียกเก็บอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้

นอกจากนี้ ทางรัฐบาลก็ได้ผ่อนผันให้ชำระได้เป็น ๔ งวด เพื่อแบ่งเบาภาระ และยังคงให้มีการยกเว้นสำหรับบุคคลบางประเภท คือ

(๑) คนต่างด้าวซึ่งมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ ซึ่งนายแพทย์ทางราชการได้ตรวจ ลงความเห็นรับรองแล้วว่า ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพได้

(๒) คนต่างด้าวซึ่ง เป็นโรคติดต่อซึ่งพึงรัง เกียจต่อสังคม และไม่อยู่ในฐานะที่จะเสียค่าธรรมเนียมได้ และนายแพทย์ทางราชการได้ตรวจลงความเห็น ว่า ไม่สามารถจะประกอบอาชีพได้

(๓) คนต่างด้าวซึ่งเป็นผุ่เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีลงไป เว้นแต่ผู้ซึ่งได้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายแล้ว และคนต่างด้าวซึ่งมีอายุเข้าเกณฑ์ชราภาพตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

(๔) คนต่างด้าวซึ่งเป็นหญิงหม้าย หรือหญิงที่ไม่มีสามีอุปการะ และมีบุตรตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป และบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะ และหญิงต่างด้าวผู้นั้นไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าธรรมเนียม และถือใบสำคัญประจำตัวได้

แต่ต่อมาได้ยกเลิกประกาศฉบับนี้ และคงไว้เฉพาะแต่คนต่างด้าวที่ชราภาพมีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป และขาดอุปการะเท่านั้น ที่ได้รับอนุมัติผ่อนผันยกเว้นค่าธรรมเนียม โดยเหตุผลที่ว่าค่าธรรมเนียมใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวได้ลดลงจากเดิม ๕๐๐ บาท เป็น ๒๐๐ บาทแล้ว

๔๕ "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องผ่อนผันการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบสำคัญประจำตัวชนิดที่หนึ่ง" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๕๒ หน้า ๒๗๐๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๙๕

๔๖ "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องผ่อนผันยกเว้นเงินค่าธรรมเนียมให้แก่คนต่างด้าวในบางกรณี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๔๐ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๕

๔๗ "ประกาศกระทรวงมหาดไทย ให้ยกเลิกการผ่อนผันยกเว้นค่าธรรมเนียมให้คนต่างด้าวในบางกรณี" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๒๓ (แผนกราชกิจจา ฯ) หน้า ๑๕๑๕ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๒

การใช้พระราชบัญญัติข้อกำหนดต่าง ๆ นี้ ได้มีผลทำให้ชาวจีนเดินทางเข้ามาในประเทศไทยน้อยลง ก็จะได้เห็นได้จากจำนวนของชาวจีนต่างคำไว้ในปัจจุบัน ซึ่งย่อมจะมีผลต่อการแก้ปัญหาชาวจีนไคส่วนหนึ่ง และสร้างความผสมกลมกลืนไคเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพราะจะเป็นการบังคับให้ชาวจีนในประเทศไทยเข้าร่วมกลมกลืนกับสังคมไทยไปในตัว และลดอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากประเทศจีนให้ค่อย ๆ หมดไปได้ แต่อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ได้มีการใช้พระราชบัญญัตินี้มาจนถึงปัจจุบัน ก็ได้มีชาวจีนจำนวนไม่น้อยไคหลีกเลี่ยงกฎหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อจะได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาลูกหลานของชาวจีนซึ่งไคเดินทางไปแผ่นดินใหญ่ โดยวิธีหลบซ่อนไปกับเรือที่นำผู้กองเนรเทศไปส่งที่เมืองชัวเจา และโดยซ่อนเร้นไปในวิธีอื่น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๕๐๐ เป็นจำนวนมาก ซึ่งทางรัฐบาลไทยก็ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๖ ว่าพวกจีนที่เดินทางออกนอกประเทศแล้ว ไม่นานก็ไคกลับเข้าประเทศไทยอีก^{๔๕} และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมา ปรากฏว่าบรรดาลูกหลานชาวจีนเหล่านี้ไคหลบหนีกลับเข้าประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากฉกฉวยโอกาสในการเข้าศึกษาต่อ หรือไม่สามารถทนต่อภาวะการกรองจีฟในประเทศไทยคอมมิวนิสต์ไค โดยผ่านการติดต่อกับพวกนายหน้าเข้าเมืองในฮ่องกง และในประเทศไทยซึ่งจะแบ่งออกไคเป็นแบบถูกต้องตามกฎหมาย และแบบลักลอบเข้าเมืองโดยฉกฉวยกฎหมาย แต่นิยมแบบถูกต้องตามกฎหมายกันมากกว่า วิธีการก็คือ ขอบหนังสือเดินทางของจีนคนละชาติ ปอรุตุเกส หรือประเทศอื่น ๆ โดยการแปลงสัญชาติและขอวีซ่าประเภทเข้าเมืองภายใต้สัญชาติของประเทศนั้น หรือถ้าไคควาเต็มหมกก็ขอประเภทอยู่ชั่วคราว และหาทางอยู่ตลอดไปในภายหลัง เมื่อบุคคลเหล่านี้เดินทางออกมาจากประเทศจีนคอมมิวนิสต์ไคก็จะพักอยู่ที่ฮ่องกงก่อน แล้วจึงเดินทางเข้ามาประเทศไทยตามเส้นทางฮ่องกง - กรุงเทพฯ ๆ หรือผ่านทางลาว มาเลเซีย ธิเบต กัมพูชา เป็นต้น ในการเข้าเมืองนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นประมาณ ๓ - ๔ พันบาท และคาดว่ามีความีชาวจีนที่เดินทางเข้ามา

๔๔

S.Y. Lee, "Double Identity : The Thai Chinese" Fareastern Economic Review, Vol. XXXII No. 9 January 1, 1961, p. 34

๔๕

ร.อ. สันติ ศุภนิสารทกร, "ปัญหาชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย" (พระนคร, วิทยานิพนธ์โรงเรียนรักษาความปลอดภัย, ๒๕๐๕), หน้า ๔๖

โดยวิธีการเช่นนี้เป็นจำนวนหลายระลอก นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีการลักลอบเข้าเมืองโดย
 ฝักกฎหมายแล้วร้องขอพิสูจน์สัญชาติเป็นไทยต่อเจ้าหน้าที่ หรือทำหลักฐานปลอมขึ้นภายหลัง ซึ่งทาง
 การก็ได้สืบจับอยู่เนือง ๆ ปัญหาข้างกล่าวนั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ได้มีผู้แสดงความรู้วิตกกังวล และเสนอ
 ให้ใช้วิธีการลดจำนวนคนเข้าเมืองลง หรือยกเลิกเสียเลย ในเรื่องนี้ทางรัฐบาลเห็นว่า เป็นสิ่งที่
 ไม่อาจจะกระทำได้ เพราะเป็นปัญหาที่จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย แต่
 ทางรัฐบาลก็ได้วางมาตรการป้องกันและปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองอย่างเข้มงวดอยู่เสมอ
 ดังที่ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๐๑) และหนังสือของกรมตำรวจ กระทรวง
 มหาดไทย สั่งกวดขันการลักลอบเข้าเมือง และให้ดำเนินการตามมติของที่ประชุมคณะรัฐมนตรี^{๕๑}
 ด้วย ซึ่งก็ช่วยให้จับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองได้บ้างบางราย ดังที่ปรากฏเป็นข่าวทางหนังสือพิมพ์
 อย่างไรก็ตาม ชาวจีนต่างคาวที่เข้ามาผ่านกอสัยท่ามาหากินอยู่ในประเทศไทยถือ
 เสมือนเป็นผู้อาศัย ไม่ใช่เจ้าของประเทศเหมือนผู้มีสัญชาติไทย ฉะนั้น ถ้าปรากฏว่าคนต่างคาว
 ประพฤติคนไม่ดี ทำความยุ่งยากลำบากให้แก่ประเทศไทย ประเทศไทยก็ควรที่จะเนรเทศคน
 ต่างคาวออกไปเสียจากพระราชอาณาเขตได้^{๕๒} เพื่อที่จะมีกฎหมายกำหนดความสัมพันธ์เกี่ยวกับ

^{๕๐} หนังสือพิมพ์รายวัน สยามรัฐ ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๗๕๐๕ วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๔
 ขาวหน้า ๑ พล.อ.ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้สัมภาษณ์
 เกี่ยวกับคนเข้าเมือง

^{๕๑} หนังสือความมากของกรมตำรวจ ที่ ๘๖๗๗/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๐๒
 ถึงผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และตำรวจชายแดน ให้กวดขันผู้ลักลอบเข้าเมือง และให้
 ดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

^{๕๒} หยุต แสงอุทัย, เรื่องเดิม, หน้า ๑๘๗

เรื่องนี้ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑^{๕๓} ต่อมาได้มี
พระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๕๕^{๕๔} ยกเลิกกฎหมายฉบับก่อน และวางเงื่อนไขในการ
เนรเทศคนต่างดาวไว้ดังต่อไปนี้ คือ

"เมื่อปรากฏว่ามีความจำเป็นเพื่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้เนรเทศคนต่างดาวออกไปนอกราชอาณาจักร มีกำหนดเวลาตาม
ที่เห็นสมควร อนึ่ง เมื่อพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป รัฐมนตรีจะเพิกถอนคำสั่งเนรเทศเสียก็ได้ แต่
มิให้ชดเชยกับแก่ผู้ที่ได้สัญชาติโดยการเกิด"

จะเห็นได้ว่าชาวจีนต่างดาวนั้น เนรเทศได้เสมอถ้าเข้าเงื่อนไขดังกล่าวไว้ในมาตรา
๕ นี้ ส่วนลูกหลานของชาวจีนที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด และชาวจีนที่ได้สัญชาติไทยโดยการ
แปลงสัญชาตินั้น ก็อาจจะถูกเพิกถอนสัญชาติตามพระราชบัญญัติสัญชาติฉบับปัจจุบัน ซึ่งเมื่อถูกถอน
สัญชาติไทยก็เป็นคนต่างดาวและถูกเนรเทศได้ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ถูกเนรเทศอาจอุทธรณ์คำสั่งของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อนายกรัฐมนตรีได้ ตามมาตรา ๘ ของกฎหมายฉบับนี้

แต่การเนรเทศตามพระราชบัญญัติเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๕๕ อาจเกิดปัญหาได้ในบางกรณี
เช่น ความผิดเสพยาเสพติดให้โทษ หรือขาดข้อไปสำคัญคนต่างดาว ไม่สามารถส่งตัวชาวจีนผู้
กระทำผิดออกไปนอกระเทศได้ เพราะรัฐบาลจีนคณะชาติและจีนคอมมิวนิสต์ไม่ยอมรับตัวนักโทษ

^{๕๓} "พระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘
หน้า ๑๓๘ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๕๕ "มาตรา ๑ ถ้าปรากฏขึ้นเมื่อใดว่า มีการจำเป็นเพื่อ
ความสงบเรียบร้อยหรือความเจริญของสาธารณชนที่จะต้องเนรเทศผู้ใดคนหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่คนในบังคับสยาม
ตั้งแต่อำนาจแล้วนั้น ให้เสนาบดีคนหนึ่งซึ่งได้รับอำนาจจัดการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ออกคำสั่ง
บังคับให้เนรเทศคนเช่นกล่าวนั้นออกไปจากกรุงเทพฯ มีกำหนดเวลา และอาการที่จะให้ทำตาม
ที่เสนาบดีเห็นสมควรแก่การนั้น"

^{๕๔} "พระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๕๕" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘
ตอนที่ ๑๑ หน้า ๒๕๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๐๐, มาตรา ๕

เนรเทศเหล่านี้ไว้ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ควบคุมตัวไว้ แต่แล้วก็ปล่อยให้เป็นอิสระ พร้อมกับให้ความอุปการะช่วยจัดหาอาชีพให้ทำกินในที่ที่จะไปอยู่ตามความสมัครใจอีกด้วย ทั้งนี้ได้ปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์^{๕๕} นอกจากนี้ชาวจีนที่ถูกทางการเนรเทศออกไปก็ยังสามารถจะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยได้อีก โดยการถือสัญชาติของประเทศอื่น ทั้งนี้ได้มีพ่อค้าชาวจีนบางรายได้ถูกเนรเทศออกไปในข้อหาเป็นบุคคลไม่พึงปรารถนา ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๐๕ นั้นก็ได้เคยกลับมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยอีก

๒.๔ สิทธิของชาวจีนในการได้รับสัญชาติไทย

สัญชาตินั้น ในทางกฎหมายระหว่างประเทศถือว่า เป็นสถานะของบุคคลธรรมดาซึ่งถูกยึดเหนี่ยวอยู่กับรัฐหนึ่งโดยสิ่งผูกพันทางความจงรักภักดี^{๕๖} และทำให้มีหน้าที่มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง และผลประโยชน์จากรัฐในฐานะของพลเมืองในประเทศนั้น โดยปกติแล้วบุคคลทุกคนจะต้องมีสัญชาติได้เพียงสัญชาติหนึ่ง และอาจเปลี่ยนสัญชาติได้ตามใจสมัคร เมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐได้กำหนดไว้^{๕๗} ทั้งนี้ เพื่อผลในทางกฎหมายนั่นเอง โดยปกติบุคคลจะได้สัญชาติโดยการเกิด หรือโดยการเปลี่ยนแปลงภายหลังการเกิด เหตุใดเหตุหนึ่งเท่านั้น^{๕๘} และการได้

^{๕๕} หนังสือพิมพ์รายวัน "เดลินิวส์" ฉบับที่ ๘๐๒๓ วันอังคารที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๑๔

ชาวหนา ๑

^{๕๖} คำจำกัดความของคณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ และองค์การสหประชาชาติ ในรายงานเรื่องสัญชาติ ในสมัยประชุมครั้งที่ ๔ อังโศก วิเชียร วัฒนคุณ "กฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล" (คำบรรยายคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๕) หน้า ๕๖

^{๕๗} ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๕

๑. ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง
๒. บุคคลใด ๆ จะถูกตัดสัญชาติของคนที่โดยพลการ หรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

^{๕๘} หยุค แสงอุทัย, เรื่องเดิม, หน้า ๑๕๔

รับสัญชาติยอมทำให้บุคคลมีฐานะเป็นพลเมืองของประเทศนั้นด้วย สำหรับประเทศไทยก็ถือว่า
ผู้ที่ได้รับสัญชาติไทยยอมมีฐานะเป็นพลเมืองของประเทศไทย และมีหน้าที่สิทธิเช่นเดียวกับพลเมือง
ของไทยโดยทั่วไปเกือบทุกประการ นอกจากสิทธิในบางประการซึ่งมีเงื่อนไขกำหนดไว้เป็นพิเศษ
เพื่อความเหมาะสม ดังที่จะกล่าวถึงในบทต่อ ๆ ไป

๒.๔.๑ สิทธิในการได้รับสัญชาติไทยในอดีต

สำหรับประเทศไทยนั้น ในระยะก่อนปี พ.ศ. ๒๔๕๔ มิได้มีบทกฎหมายลายลักษณ์
อักษรว่าด้วยสัญชาติเลย คงถือตามจารีตประเพณีเป็นสำคัญ กฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติฉบับแรกเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๕๔ ก็คือ พระราชบัญญัติแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ กำหนดให้วิธีการได้สัญชาติโดยการแปลงชาติ
โดยกล่าวไว้ในอารัมภบทว่า "เป็นทางหนึ่งซึ่งอยู่ในวิธีหลายทางสำหรับที่จะมีและจะเป็นชาติไทยได้"^{๕๕}

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ จึงได้มีกฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยโดยตรง โดยพระราชบัญญัติ
สัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖^{๖๐} เป็นการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ถึงการได้สัญชาติไทยให้มีความ
ชัดเจนแน่นอน ดังที่กล่าวไว้ในอารัมภบทของพระราชบัญญัตินี้ และได้กำหนดให้บุคคลได้สัญชาติ
ไทยโดยการเกิดทั้งโดยอาศัยหลักสืบสายโลหิต (Jus Sanguinis) และหลักดินแดน (Jus Soli)
คือ บุคคลที่เกิดแต่บิดา หรือมารดา คนไทย หรือผู้ที่ได้กำเนิดในพระราชอาณาจักรไทย และผู้ที่ได้
ทำการแปลงชาติตามพระราชบัญญัติแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรา ๖ และ ๗ ว่า
บุคคลที่จะขอแปลงชาตินั้นต้องมีอายุเต็มตามกฎหมายไทย ใค้อยู่ในกรุงเทพมหานครหรือรองลงมาไม่น้อย
กว่า ๕ ปี และเป็นคนที่มีความประพฤติดี มีสมบัติพอจะเลี้ยงตนได้ โดยยื่นขอต่อเสนาบดีว่าการต่าง

^{๕๕} "พระราชบัญญัติแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๔ หน้า ๘๖
ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐

^{๖๐} "พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๙ หน้า ๒๙
ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๕๕, มาตรา ๓

ประเทศ ส่วนการจะอนุญาตหรือไม่นั้นสุดแล้วแต่รัฐบาลจะเห็นสมควรทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีผลครอบคลุมไปถึงภรรยาและบุตรใหม่สัญชาติไทยด้วย แต่กบุตรคนใดไม่สมัครอยู่ในบังคับไทย ก็ร้องขอได้ภายใน ๑ ปี หลังจากมีอายุครบบริบูรณ์แล้ว

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๙๕ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ^{๖๑} ซึ่งมีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๔๖ และพระราชบัญญัติแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ เพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติและการแปลงชาติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยให้กฎหมายว่าด้วยสัญชาติรวมอยู่ในพระราชบัญญัติฉบับเดียว พระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกถึง ๔ ครั้ง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ ^{๖๒} พ.ศ. ๒๔๙๙ ^{๖๓} พ.ศ. ๒๕๐๓ ^{๖๔} และ พ.ศ. ๒๕๐๘ ^{๖๕}

^{๖๑} "พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕

^{๖๒} "พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๑๐ หน้า ๑๙๓ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖

^{๖๓} "พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๕ หน้า ๔๓๑ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

^{๖๔} "พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๘ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓

^{๖๕} "พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๒๒ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๑ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๐๘

สำหรับพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕ นั้น ยังคงใช้หลักสืบสายโลหิตและหลัก
 ดินแดนเช่นกัน แต่ได้เพิ่มระยะเวลาการมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยของผู้ที่จะขอแปลงสัญชาติ
 จาก ๕ ปี เป็นไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และต้องมีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงด้วย
 แคว้นต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖
 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงหลักการได้สัญชาติโดยการเกิดให้คงเหลืออยู่เพียงหลักเดียว คือ หลักสืบสาย
 โลหิตเท่านั้น ทั้งนี้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ ซึ่งยกเลิกมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๘๕
 และกำหนดข้อความใหม่ดังนี้

บุคคลซึ่งต่อไปนี้จะมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

- (๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร
- (๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรโดยมารดาเป็นคนไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วย
กฎหมาย หรือบิดาไม่มีสัญชาติ
- (๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรโดยมารดาเป็นคนไทย

เป็นที่เห็นได้ว่า การเกิดในราชอาณาจักรเพียงอย่างเดียวนั้นไม่ทำให้ได้สัญชาติไทย
 ตามหลักดินแดนเช่นแต่ก่อน นอกจากผู้นั้นจะมีมารดาเป็นคนไทย ซึ่งเป็นการใช้หลักสืบสายโลหิต
 ทางฝ่ายมารดาด้วย แต่ให้ผลของการเปลี่ยนแปลงนี้กระทบกระเทือนถึงผู้ที่ได้สัญชาติอยู่แล้วก่อน
 พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ นอกจากในกรณีบุคคลผู้มีสัญชาติไทยตามหลักดินแดนอยู่ก่อน เพราะ
 เกิดในประเทศไทยแต่บิดาเป็นคนต่างด้าว หากบุคคลเช่นนี้ได้รับใบสำคัญประจำตัวกฎหมาย
 ว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวแล้วก็ให้ขาดจากสัญชาติไทย ไม่ว่าจะได้รับใบสำคัญประจำตัวคน
 หรือหลังวันพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ นอกจากนี้ผลของการแปลงสัญชาติตามพระราชบัญญัตินี้
 จะมีผลเฉพาะตัวผู้ขอแปลงสัญชาติเท่านั้น ภริยาและบุตรของผู้แปลงสัญชาติจะไม่ได้รับสัญชาติไทยด้วย

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นผลมาจากการที่รัฐบาลจีนได้รับชัยชนะจากสงครามโลก
 ครั้งที่ ๒ และได้ทำการเจรจากับรัฐบาลไทยในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย และ
 รัฐบาลไทยได้ยินยอมให้ลูกหลานของชาวจีนในไทยมีสิทธิในการจะเลือกถือสัญชาติได้เองโดยเสรี
 โดยไม่คำนึงว่าเขาจะเกิดในเมืองไทย หรือนอกเมืองไทย ผลจากการใช้กฎหมายฉบับนี้จึงทำให้
 ลูกหลานของชาวจีนซึ่งได้เกิดในราชอาณาจักรไทย หลังวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๖ มีสัญชาติ

จีนไป และปรากฏมีลูกหลานชาวจีนบางคนที่มีสัญชาติไทยอยู่ก่อนแล้วได้ไปขอรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างดาวเพื่อให้มีสัญชาติจีนด้วย^{bb}

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ และยกเลิกกฎหมายฉบับก่อน ๆ โดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กลับมาใช้หลักสืบสายโลหิต และหลักถิ่นแดนทั้งสองหลักตามเดิม นอกจากนั้นในกรณีที่มีบุคคลซึ่งเกิดในประเทศไทยโดยมารดาคนไทย ในระหว่างใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งไม่ถือว่าได้สัญชาติไทยนั้น ก็ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการให้การให้หลักถิ่นแดนที่เปลี่ยนมาใช้ใหม่มีผลย้อนหลังไปถึงในระหว่างที่มีได้มีการใช้หลักนี้ด้วย

เหตุผลที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงก็เพื่อไม่ให้มีการสับสนกันในครอบครัว เนื่องจากพี่น้องบิดามารดาเดียวกัน บางคนก็ได้สัญชาติไทย บางคนก็ไม่ได้ และยังก่อให้เกิดเหตุยุ่งยากแก่เจ้าหน้าที่ในการสอบสวนเรื่องสัญชาติอีกด้วย^{bc} โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลได้เห็นวาทตามพระราชบัญญัติสัญชาติฉบับก่อนนั้นทำให้ลูกจีนที่เกิดในไทยนั้นต้องหันเหไปเป็นชาวจีน ย่อมจะไม่เป็นผลดีต่อการปกครองและการผสมกลมกลืนแก่อย่างใด^{bd} นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการแปลงสัญชาติมากขึ้น และต้องการให้บุคคลเหล่านี้ได้มีส่วนทำนุบำรุงประเทศด้วย จึงได้มีการแก้ไขกฎเกณฑ์ว่าด้วยคุณสมบัติของบุคคลแปลงสัญชาติ โดยเฉพาะในเรื่องกำหนดเวลาในการมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย จาก ๑๐ ปี ให้ลดลงมาเป็น ๕ ปี ตามเดิม และถ้าเป็นบุคคลที่ทำความดีความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์แก่ราชการของรัฐบาลไทย ซึ่งรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรแล้วเงื่อนไขกำหนดคุณสมบัติ เรื่องกำหนดเวลาภูมิลำเนาและความรู้ภาษาไทยก็ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้บังคับ

bb G.W. Skinner, op.cit., pp. 374 - 377

bc "พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙" เรื่องเดิม หมายเทศุแห่งพระราชบัญญัติ

bd Richard J. Goughlin, op.cit., p. 172

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายสัญชาติโดยตราพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ ขึ้น เพื่อกำหนดให้หญิงต่างต่างที่สมรสกับคนไทยจะได้สัญชาติไทยต่อเมื่อได้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี และให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งถอนสัญชาติไทยของหญิงผู้นั้นได้ ถ้าปรากฏว่าการสมรสเป็นไปโดยไม่สุจริต และเนื่องจากคนต่างต่างที่เข้ามาในราชอาณาจักรจะเป็นโดยภรรยาหรือเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเพียงชั่วคราว หรือเป็นผู้มาอยู่โดยไม่ได้รับการอนุญาต เมื่อเกิดบุตรในประเทศไทย บุตรของคนต่างต่างนั้นย่อมได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งถ้าไม่กำหนดให้มีการถอนสัญชาติไทยของบุคคลผู้นั้นได้ อาจขัดข้องแก่การปฏิบัติ และเป็นผลเสียหายกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐ จึงสมควรแก้ไขให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าวนั้นได้ กับเนื่องจากขณะนั้นมีคนต่างต่างซึ่งเกิดในประเทศไทย แต่ได้ขาดสัญชาติไทยไปโดยเหตุต่าง ๆ ได้ร้องขอกลับคืนสัญชาติเป็นจำนวนมาก ทางราชการต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการสอบสวนและตรวจสอบหลักฐาน จึงเห็นสมควรแก้ไขกฎหมายให้มีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอกลับคืนสัญชาติไทยได้ เหตุผลในกรตราพระราชบัญญัตินี้เนื่องจากในขณะนั้นบางประเทศได้ใช้หญิงสัญชาติของตนเป็นเครื่องมือดำเนินการจารกรรมและวินาศกรรม หรือกระทำการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ โดยจัดหญิงสัญชาติของตนไปทำการสมรสกับชายสัญชาติอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะดังกล่าวประเทศไทยได้ถูกคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ และมีปัญหาชาวญวนอพยพเข้ามาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมาก ซึ่งได้ก่อปัญหาต่าง ๆ ขึ้น รัฐบาลจึงได้ดำเนินการป้องกันในด้านนี้ไว้ก่อนเพื่อความมั่นคงของชาติ

๒.๔.๒ สิทธิในการได้สัญชาติไทยในปัจจุบัน

สำหรับปัจจุบันนี้ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งยกเลิกกฎหมายสัญชาติฉบับก่อนทั้งหมด เนื่องจากได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมารวม ๔ ฉบับ ทำให้ไม่สะดวกในการใช้ นอกจากนั้นยังมีหลักการบางประการที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงเห็นสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายนี้ และรวมให้เป็นฉบับเดียวกัน^{๗๐} ดังนั้น หลักการส่วนใหญ่จึงยังคงเหมือนเดิม โดยกำหนดถึงหลักการได้สัญชาติไทยทั้ง ๒ หลัก คือ

มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

- (๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย
- (๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทย โดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอด้วยกฎหมาย หรือบิดาไม่มีสัญชาติ
- (๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

ส่วนคนต่างดาวซึ่งจะขอแปลงสัญชาตินั้น จะต้องมีความสมัครใจตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๐ คนต่างดาวซึ่งมีความสมัครใจครบถ้วนดังต่อไปนี้ อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

- (๑) บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมายไทย และกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ^{๗๑}
- (๒) มีความประพฤติดี
- (๓) มีอาชีพเป็นหลักฐาน
- (๔) มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๕) มีความรู้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย^{๗๒}

^{๗๐} "พระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๐๘" เรื่องแก้ไข, หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ

^{๗๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕ - ๒๐ บรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์ หรือการสมรสระหว่างชายผู้เยาว์มีอายุ ๑๗ ปี และหญิงผู้เยาว์มีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์

^{๗๒} "กฎกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘" พันความรู้ของผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ข้อ ๒, ความรู้ภาษาไทยตามมาตรา ๑๐ (๕) ของคนต่างดาวผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย คือ พูกลำษาไทยและฟังภาษาไทยเข้าใจได้

โดยให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง^{๓๓} และถ้ามีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และบุตรนั้นไม่มีสำเนาอยู่ในประเทศไทย ก็จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรพร้อมกับกันได้ โดยบุตรนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕) ซึ่งจะต้องเสียค่าธรรมเนียมคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท ส่วนบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะครั้งละ ๒,๕๐๐ บาท ส่วนการอนุญาตหรือไม่เต็มใจอยู่ในดุลยพินิจของรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาตให้ทำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้แปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่าจะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้มีนโยบายส่งเสริมให้ชาวต่างด้าวที่ได้มีส่วนช่วยเหลือต่อประเทศไทยด้วยก็ได้มีสัญชาติไทยเป็นพิเศษ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ ว่า บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ (๔) และ (๕) มิให้เข้ามาบังคับแก่ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยในเมื่อบุคคลผู้นั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร ส่วนหญิงต่างด้าวนั้น ในระยะก่อน กฎหมายได้ให้รับสัญชาติไทยเมื่อทำการสมรสกับคนไทย โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงเจตนาเพื่อรับอนุญาติเสียก่อน แต่ในพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้แก้ไขให้หญิงต่างด้าวที่สมรสกับคนไทยได้สัญชาติไทยต่อเมื่อได้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ และจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน และในปัจจุบันนี้ก็ยังยกยถือหลักดังกล่าวนี้ ดังได้บัญญัติไว้ว่า

^{๓๓} "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แต่งตั้งให้อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล ผู้กำกับการตำรวจจรจัดจังหวัด พนักงานทูต หรือกงสุล เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๔๖ หน้า ๑ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๐๐

^{๓๔} พระราชบัญญัติแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐, พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๕, พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๖,
พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๕๕

มาตรา ๙ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว และได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะไ้สัญชาติไทย ให้นับค่าขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง การอนุญาตหรือไม้อนุญาตให้ไ้สัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

ผลจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติของไทยได้ทำให้ชาวจีนและลูกหลานชาวจีนในไทยจำนวนมากได้มีสัญชาติไทย^{๗๕} และขณะเดียวกันก็ยังคงมีสัญชาติจีนตามกฎหมายสัญชาติจีน ซึ่งถือหลักสืบสายโลหิต ทำให้เกิดเป็นบุคคลที่มีสองสัญชาติซึ่งทำให้เกิดการแบ่งแยกความจงรักภักดีออกไปได้ และก่อให้เกิดการแทรกแซงทางการเมืองจากภายนอกได้ ดังที่รัฐบาลจีนได้เคยให้สิทธิแก่ชาวจีนโพ้นทะเลเล็กทั้งสมาชิกวุฒิสภาได้ถึง ๒ คน เมื่อเดือน สิงหาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๕^{๗๖} และตามรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐจีนฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๒ ได้กำหนดให้เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้ตามจำนวนที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ คือ ๑๕ คน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวมีท่าทีว่าจะหมดไปเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งถ้าหากว่าประเทศจีนทั้ง ๒ ฝ่ายจะรวมเข้าด้วยกันได้ และล้มเลิกนโยบายดังกล่าวนี้ ดังที่ จูเอนโล นายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กล่าวยืนยันต่อนายพลเนวิน นายกรัฐมนตรีแห่งสหภาพพม่าว่า

"...จีนคอมมิวนิสต์ยินดีให้ชาวจีนโพ้นทะเล เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและเคารพต่อกฎหมายของประเทศที่ตนอาศัยอยู่ จะต้องเลือกถือสัญชาติใดสัญชาติหนึ่ง จะถือสัญชาติสองฝ่ายสองฝ่ายไม่ได้ นอกจากนี้จีนคอมมิวนิสต์กำลังจะปิดสำนักงานกิจการจีนโพ้นทะเล (Overseas Chinese Affairs Bureau) เพราะบัดนี้จีนคอมมิวนิสต์ไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะได้รับการสนับสนุนจากชาวจีนโพ้นทะเล..."^{๗๗}

^{๗๕} จากสถิติของกองทะเบียนกองต่างด้าวและภาชีอากร กรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๑๓ มีจำนวนชาวจีนต่างด้าวเหลือเพียง ๓๓๓,๘๗๕ คน โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.

^{๗๖} จางซีเจ็ด "อู่เซอะซานเหินย่นไหล เถอหัวเจียวเออเจียววู" (ชาวจีนโพ้นทะเลและคณะกรรมการชาวจีนโพ้นทะเลในรอบ ๕๐ ปี) (ไทเป, สำนักพิมพ์จ้างจุง, ๑๙๖๒) หน้า ๑๒๗

^{๗๗} Leo Goodstadt, "Overseas Chinese : when in Rome" Fareastern Economic Review, October 9, 1971. Vol. LXXIV No. 41, p. 8

ในขณะที่เดียวกันได้มีชาวจีนทำการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยมากขึ้นเสมอ (ดังตารางที่ซึ่งแสดงไว้ในภาคผนวก ก.) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาพ่อค้าชาวจีนซึ่งจะทำให้ได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนไทยเกือบทุกประการ แต่เนื่องจากข้อยุ่งยากของระเบียบการขอแปลงสัญชาติและต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นอกเหนือไปจากค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย ทำให้ชาวจีนไม่อาจจะขอแปลงสัญชาติได้โดยสะดวก

กระบวนการขอแปลงสัญชาติเริ่มตั้งแต่ผู้ขอแปลงสัญชาติจะต้องยื่นคำร้องตามแบบของทางราชการ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย หลังจากนั้นก็จะดำเนินการสอบสวนถึงมูลกรณีขอแปลงสัญชาติ ผู้ขอแปลงสัญชาติเข้ามาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อใด ทั้งภูมิลำเนาที่ใด มีการโยกย้ายบ้างหรือเปล่า ความประพฤติของผู้ขอแปลงสัญชาติเคยต้องโทษหรือไม่ ศาสนาของผู้ขอแปลงสัญชาติและภรรยาผู้ขอแปลงสัญชาติเคยออกเงินบำรุงการกุศล สาธารณประโยชน์ องค์กรการกุศล และเทศบาลหรือไม่ ทาที่อุปนิสัยใจคอ มารยาทว่ามีส่วนเป็นคนไทยหรือไม่ ความรู้ภาษาไทย สอบพยาน ๒ คนที่ตั้งชื่อรับรอง สอบหลักฐานในข้อที่ผู้ขอแปลงสัญชาติอ้างว่าเป็นคนในบังคับต่างประเทศ สอบข้อเท็จจริงโดยละเอียดถึงความสัมพันธ์กับประเทศที่ตนเป็นคนในบังคับ การเดินทางไปต่างประเทศ จำนวนภรรยา สัญชาติ เชื้อชาติ และภูมิลำเนา การสมรส จำนวนบุตร การศึกษา และสถานที่เกิดของบุตร อาชีพ รายได้ หนังสือขออนุเคราะห์แปลงชาติ หรือหนังสืออนุญาตละสัญชาติ และสอบสวนพฤติการณ์ของผู้ขอแปลงชาติ โดยทางลับว่ามีหัวโน้มเอียงลัทธิการปกครองการเมืองชนิดใด

หลังจากนั้นก็รวบรวมหลักฐาน พร้อมด้วยความเห็นเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยผ่านกรมตำรวจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาโดยรอบคอบ ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้แปลงชาติได้ ก็จะมีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรีรับทราบ เมื่อนายกรัฐมนตรีรับทราบแล้วและให้ดำเนินการได้ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะมีหนังสือถึงราชเลขาธิการ ขอให้ทำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในโอกาสอันควร และราชเลขาธิการจะแนบร่างพระราชหัตถเลขาในการขอแปลงสัญชาติไทยไปด้วย เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงทราบ และไต่ถามพระปรมาภิไธยในพระราชหัตถเลขาพระราชทานพระบรม

ราชานุญาตแล้ว ก็จะอยู่เชิญไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อนายกรัฐมนตรีลงนามสนองพระบรมราชโองการแล้ว เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะมีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมกับอัญเชิญพระราชหัตถเลขาไปถวาย หลังจากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการแปลงสัญชาติเป็นไทย ซึ่งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้นส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ก็ถือว่าได้มีสัญชาติไทยนับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป^{๗๘}

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ การขอแปลงสัญชาติแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน ซึ่งย่อมต้องใช้เวลายาวนาน และมีความยากลำบากในการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุทำให้คนจีนในประเทศไทยจำนวนไม่น้อยในอาจจะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ เพราะนอกจากจะเสียเวลาทำมาหากิน และเงินค่าธรรมเนียมตามระเบียบราชการแล้ว ยังอาจจะต้องมีการเสียค่าวิ่งเต้นรายทางดังที่ Guy Hunter ใ้กล่าวไว้ว่า คนจีนในประเทศไทยนั้นต้องการที่จะผสมกลมกลืนเป็นคนไทย แต่ก็มีข้อจำกัดในการจะได้สัญชาติไทย คือ มีกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่ยุ่งยากเกินไป และต้อง "ซื้อ" ในการติดต่อกับข้าราชการที่มักจะฉวยโอกาสเรียกเก็บภาษีส่วนตัวจากชาวจีนที่มาติดต่อเสมอ^{๗๙} นอกจากนี้ เมื่อไม่นานมานี้ก็ได้มีข่าวจากกระทรวงมหาดไทยว่า เนื่องจากมีผู้ขอแปลงสัญชาติกันมาก จึงเห็นว่าควรที่จะเข้มงวดกวดขันการขอแปลงสัญชาติมาเป็นไทย โดยให้

^{๗๘} "ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย" ที่ ๒๕๖/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๙๕ เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ และ "กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ ตอนที่ ๘๖ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

^{๗๙}

Guy Hunter, op.cit., p. 47

เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของการสอบสวนอย่างละเอียดรอบคอบว่า เป็นผู้มีจิตใจรักประเทศไทยอย่างแท้จริง และควรให้แก้ไขกำหนดเวลาที่อยู่ในประเทศไทยจาก ๕ ปี เป็น ๑๐ ปี เช่นครั้งก่อน ๆ ซึ่งถ้าหากว่าได้มีการแก้ไขดังกล่าว ก็อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการผสมกลมกลืนให้ชาวจีนเป็นไทยได้ และขณะนี้ทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้มีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายสัญชาติขึ้นใหม่^{๔๐}

แต่การได้สัญชาติมาด้วยความยากลำบากนั้น ก็อาจจะมีผลดีในแง่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ผู้ที่ได้มา เพราะจะต้องได้รับพระบรมราชานุญาต และได้รับความยินยอมจากนายกรัฐมนตรีนั่น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดความจงรักภักดีต่อประเทศไทยยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ทั้งชาวจีนที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในดินแดน และโดยการแปลงสัญชาติ นั้นก็ยังมีโอกาสที่จะถูกถอนสัญชาติไทยได้ในเมื่อได้มีพฤติการณ์ตามที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้บัญญัติไว้ ในมาตรา ๑๗ คือ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกิน ๕ ปี นับแต่วันที่มีบรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น หรือพักไต่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง

^{๔๐} หนังสือพิมพ์รายวัน "ชาวไทย" ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๕๘๒๗ วันพุธที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

นอกจากนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ
ใต้ตามมาตรา ๑๕ เมื่อปรากฏว่า

- (๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสดงข้อความเท็จอัน
เป็นสาระสำคัญ
- (๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม
- (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง หรือขัดต่อประโยชน์
ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ
- (๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของ
ประเทศชาติ
- (๕) ไปอยู่ในต่างประเทศ โดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี
- (๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๕ จะขยายไปถึงบุตรของผู้ถอนสัญชาติไทยในเมื่อบุตรนั้นยัง
ไม่บรรลุนิติภาวะ และได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง คือ ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยตามบิดา
ด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยแล้วให้หาความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

แม้ว่าจะได้มีบทบัญญัติไว้เช่นนี้ แต่เท่าที่ปรากฏก็ไม่ได้มีการบังคับใช้อย่างรุนแรง แต่ก็ได้
เคยมีข่าวจากกระทรวงมหาดไทยว่าได้คำร้องที่จะให้ถอนสัญชาติลูกคนต่างด้าวที่มีการกระทำเป็นอันพลาด
หรือกระทำความผิดที่อาชญาอย่างร้ายแรงเป็นภัยต่อประเทศชาติ และประชาชน ก็ให้ดำเนินการร้องต่อศาล
ขอถอนสัญชาติบุคคลดังกล่าวทันที และเมื่อยังไม่สามารถจะเนรเทศออกนอกประเทศได้ ก็ให้ทำการ
ควบคุมตัวไว้ได้ วิธีการเช่นนี้จะ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาลูกต่างด้าวซึ่งมักจะเป็นชาวจีนก่อ
ความเดือดร้อนขึ้น ชาวต่างด้าวได้ก่อให้เกิดการคัดค้านจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ อย่างมาก โดย
ชี้ให้เห็นว่าเป็นการแก้ไขปัญหามากเกินไป ซึ่งนอกจากจะไม่ก่อให้เกิดเป็นผลดีแต่อย่างใด ยังจะ

^{๑๖} หนังสือพิมพ์รายวัน "ชาวไทย" ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๕๐๓ วันศุกร์ที่ ๗ กันยายน

ทำให้เกิดความเสียหายในด้านการเมืองและการปกครอง เพราะเป็นการลิดรอนเสรีภาพเกิดการ
 กลั่นแกล้งไต่ถาม และสร้าง ความแตกแยกอย่างรุนแรงขึ้น ที่สำคัญที่สุดก็คือสร้าง ความสะเทือนใจ
 และการคลายความจงรักภักดีลงไปอย่างจำใจ เพราะเขาไม่มีโอกาสจะเป็นคนไทยได้โดยสมบูรณ์^{๘๒}
 ทั้ง ๆ ที่โดยนิตินัยและพฤตินัยแล้ว เขาก็เป็นคนไทยคนหนึ่ง เพียงแต่เป็นคนไทยที่มีเชื้อสายจีนเท่านั้น
 การกระทำดังกล่าวทำให้คนไทยที่มีเชื้อชาติต่างดาวอยู่ของลงในสัญชาติของตน และอาจจะทำให้การ
 ผสมกลมกลืนเป็นไทยต้องถอยร่นไปได้

^{๘๒} หนังสือพิมพ์รายวัน "สยามรัฐ" ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓๔๔๘ วันอาทิตย์ที่ ๒๒ สิงหาคม
 พ.ศ. ๒๕๑๔ บทนำหน้า ๘, สำนัก "เหตุผลของกระทรวงมหาดไทย" และหนังสือพิมพ์รายวัน
 สยามรัฐ ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓๕๑๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔, หน้า ๑

๒.๕ สรุป

มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับสิทธิตามธรรมชาติ และวิวัฒนาการมาตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใดที่มีปัญญาสากลว่าควยสิทธิมนุษยชนขึ้น เพื่อให้ความคุ้มครองแก่มนุษชนทั่วไป อย่างไรก็ตาม คนต่างควายอมจะถูกจำกัดสิทธิบางบางประการ สำหรับประเทศไทยได้ให้สิทธิแก่ชาวต่างควาย่าง กว้างขวางมาแต่โบราณ ดังเช่น การเดินทางค้าขายอย่างเสรีในสมัยกรุงสุโขทัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวจีนนั้นถือได้ว่าได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ยิ่งกว่าชาวต่างควายื่น ๆ เช่น ได้รับการแต่งตั้งให้มีศรฐา บรรดาศักดิ์ต่าง ๆ และไม่ตองถูกเกณฑ์เป็นไพร่สม แต่มีกรรมสิทธิต่าง ๆ ได้เป็นต้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว สิทธิเสรีภาพของประชาชนก็ได้รับการรับรอง โดย รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของบ้านเมือง

ทางการเข้าเมืองนั้น สมัยก่อน ๆ ประเทศไทยได้เปิดโอกาสให้ชาวต่างควายเดินทางเข้ามาโดยไม่จำกัดจำนวน มีชาวจีนเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดความวิตกว่าจะเป็นปัญหาได้ จึงได้มีการควบคุมการเข้าเมืองของชาวจีนขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ และมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้มีสัญญาทางไมตรีกับประเทศจีนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕ ได้กำหนดจำนวนชาวจีนเข้าเมืองได้ปีละ ๑๐,๐๐๐ คน แต่หลังจาก พ.ศ. ๒๔๕๑ ก็ลดเหลือเพียงปีละ ไม่เกิน ๒๐๐ คน เช่นเดียวกันหมดทุกสัญชาติจนถึงปัจจุบันนี้ ชาวต่างควายที่จะขออนุญาตเข้าเมืองได้จะต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมายและต้องขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่ และใบสำคัญประจำตัวคนต่างควายเพื่อความสะดวกในการควบคุมของราชการ นอกจากนี้ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายคือ ๒๐๐ บาทต่อปี หรือ ๔๐๐ บาทต่อห้าปี ชาวต่างควายนี้เมื่อได้กระทำผิดกฎหมายขึ้น ประเทศไทยก็สามารถจะเนรเทศออกไปได้ตามกฎหมายการเนรเทศ แต่โดยข้อเท็จจริง กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับชาวจีนต่างควายไม่ค่อยจะได้ผล เนื่องจากว่าประเทศจีนทั้งสองฝ่ายต่างก็ไม่ยอมรับกับชาวจีนที่ถูกเนรเทศนี้

สำหรับลูกของชาวจีนต่างควายที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยซึ่งเกิดในราชอาณาจักร ก็จะได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติพื้นที ส่วนชาวจีนต่างควายที่ได้พำนักอยู่ในราชอาณาจักรไทยครบกำหนดตามกฎหมายและมีคุณสมบัติตามบทบัญญัติก็จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ ซึ่งจะทำให้ได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับชาวไทยเอง อย่างไรก็ตามลูกของชาวจีนที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดและ

ชาวจีนต่างตัวที่ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาตินั้น ยังคงมีสัญชาติจีนตามกฎหมายสัญชาติของจีน
 ในเวลาเดียวกันด้วย ดังนั้น จึงทำให้เป็นบุคคลที่มีสองสัญชาติ และจากเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่าง
 ประเทศซึ่งประเทศจีนทั้งสองฝ่าย ๆ ต่างได้แข่งขันหาความสนับสนุนจากชาวจีนที่อยู่นอกประเทศ ได้ทำ
 ให้เกิดปัญหาการเมืองต่างบ้านต่างเมืองกันขึ้น ประเทศไทยจึงต้องคอยพิจารณาแก้ไขอยู่เสมอ และได้เคยมีผู้
 เสนอให้มีการถอนสัญชาติของบุคคลเหล่านี้ในเมื่อได้กระทำการผิดกฎหมายขึ้น แต่ปัญหาคำบุคคลที่มี
 สองสัญชาตินี้มีแนวโน้มที่อาจจะหมดสิ้นไปได้ ถ้าหากว่าทั้งประเทศจีนคอมมิวนิสต์และประเทศจีนคณะ
 ชาติได้รวมเข้าด้วยกัน เลิกใช้ชาวจีนเหล่านี้เป็นเครื่องมือของตน และขอให้ชาวจีนเหล่านี้ปฏิบัติตาม
 เป็นประชาชนของประเทศนั้น ๆ โดยสมบูรณ์ดังคำแถลงของตน ก็อาจจะคาดได้ว่าในไม่ช้า เมื่อ
 จำนวนชาวจีนต่างตัวในประเทศไทยได้ลดน้อยลงไป และเหลือแต่ชาวจีนที่มีสัญชาติไทยซึ่งผสมกลม
 กลืนเป็นไทยแล้ว ปัญหาต่าง ๆ นี้ก็จะค่อย ๆ หมดสิ้นไป